

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN
JÄRJESTÖVERKOSTO

EPT-verkoston mallivastaukset vaalikoneiden alaamme koskeviin kysymyksiin.

Kunnan tulee mahdollistaa jokaiselle alle 29-vuotiaalle mielekäs ja maksuton harrastus.

- Harrastusten maksuttomuus lisää nuorten yhdenvertaisuutta. Harrastus tarjoaa nuorelle mielekästä tekemistä arkeen vähentäen yksinäisyyttä ja edistäen yhteenkuuluvuuden tunnetta ja sitä kautta vähentää tarvetta käyttää päihteitä.

Kunnan on tuettava nuorten aikuisten työllistymistä ja sitä tukevia palveluita tarvittaessa muiden väestöryhmien edelle.

- Nuorten aikuisten työkyvyn tukeminen on tärkeää, sillä työelämän ulkopuolelle jääminen lisää syrjäytymisen riskiä. Nuorten kyvyt ja mahdollisuudet työllistyä ovat yksilöllisiä. Osaamisen, työkyvyn ja työllistymisen haasteisiin tulee vastata eri toimijoiden yhteistyöllä ja nuoren yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaavilla työllistymistä tukevilla palveluilla.

**Hyvinvointialueellani ei tule aloittaa huumeiden
käyttöhuonekokeilua, vaikka laki sen sallisi.**

- Huumeakuolemat ovat erittäin vakava ongelma Suomessa ja meidän on tartuttava toimeen huumeakuolemien ehkäisemiseksi. THL on julkaissut [12 kohdan listan](#) asioista, joilla huumeakuolemia voidaan ehkäistä ja yksi niistä on valvottu käyttötila, jonka kokeilua voitaisiin joillakin alueilla kokeilla. Kokeilun kautta saataisiin tutkittua tietoa valvotun käyttötilan vaikutuksesta yliannostuksien vähenemiseen, tartuntatautien vähenemiseen, pistoinfektioiden vähenemiseen, hoitoonohjaukseen ja nyt palveluiden ulkopuolella olevien tavoittamiseen.

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN
JÄRJESTÖVERKOSTO

Ensihoidon resurssit on säilytettävä hyvinvointialueilla vähintään nykyisellä tasolla.

- Ensihoitopalvelu ja siihen liittyvä sairaanhoito ovat osa hyvinvointialueen järjestämistä kuuluva terveydenhuoltoa. Ensihoito tulee toteuttaa ja suunnitella yhteistyössä päivystävien terveydenhuollon toimipisteiden kanssa siten, että ne muodostavat alueellisesti toimivan kokonaisuuden.

Terapiatakuu tulee laajentaa koskemaan kaikkia alle 29-vuotiaita alueellani.

- Mielen terveysongelmat ovat nuorten aikuisten tavallisimpia terveysongelmia, ja valtaosa nuorille maksetuista sairauspäivärahopäivistä johtuu mielen terveyden ja käyttäytymisen häiriöistä. 1.5.2025 voimaan tuleva lasten ja nuorten terapiatakuu koskee vain alle 23-vuotiaita. Nuorisolaissa (1285/2016) nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita, joten terapiatakuu tulisi ulottaa nuorisolain määritelmän mukaisesti koskemaan kaikkia alle 29-vuotiaita. Mielen terveys ja päihteet kulkevat usein käsi kädessä, joten satsaamalla mielen terveyden edistämiseen, se vaikuttaa myös ehkäisevästi päihteiden käyttöön ja päinvastoin.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakasmaksuja voidaan korottaa, jos palveluiden säilyttäminen sitä vaatii.

- Asiakasmaksujen korotukset voivat vaikuttaa hoitoon ja palveluihin hakeutumiseen. Korotukset voivat myös aiheuttaa maksuvaikeuksia erityisesti pienituloisille. Perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään todennut, että riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamisessa jokaiselle on merkittävänä ulottuvuutena se, että asiakasmaksut eivät suuruutensa takia saa siirtää kyseisiä palveluja niitä tarvitsevien ulottumattomiin (PeVL 8/1999 vp). Mikäli maksuja korotettaisiin, täytyy käyttöön ottaa kaikki asiakasmaksulainsäädännön mahdollistamat suojakeinot, kuten asiakasmaksujen maksukatto, maksujen alentaminen ja perimättä jättäminen sekä toimeentulotuen myöntäminen asiakasmaksuihin.

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN
JÄRJESTÖVERKOSTO

Nuorten pitäisi päästä mielenterveyspalveluihin ilman ajanvarausta hyvinvointialueellani.

- Mielenterveysongelmat ovat koululaisten ja nuorten aikuisten tavallisimpia terveysongelmia. Ennaltaehkäisevällä matalan kynnyksen tuella voidaan estää ongelmien kärjistymistä ja vähentää kalliimpien palvelujen, kuten lastensuojelun tai erikoissairaanhoidon, tarvetta. Huomiota tulee kiinnittää myös ehkäisevään päihdetyöhön. Myös järjestöjen rooli mielenterveyttä tukevassa työssä tulee tunnistaa.
-

Hyvinvointialueiden kannattaa ostaa nykyistä enemmän palveluita yksityisiltä yrityksiltä.

- Hyvinvointialueiden on järjestettävä lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut joko omana palvelutuotantona tai ostopalveluna. Palvelutuotannon ja osaamisen on vastattava alueen asukkaiden tarpeisiin. Toisinaan yksityisellä yrityksellä on sellaista erityisosaamista, jolla pystytään vaikuttavasti vastaamaan asukkaiden tarpeisiin. Esimerkkinä tällaisesta palvelusta on ympärivuorokautista tukea ja vahvaa erityisosaamista tarjoavat päihdehoito- ja kuntoutuslaitokset. Päihde- ja riippuvuustyön tavoitteet – päihteisiin ja riippuvuuksiin liittyvien terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavien tekijöiden vähentäminen ja poistaminen – eivät toteudu palveluja karsimalla.
-

Hyvinvointialueeni on tarjottava paperittomille ihmisille myös sellaista terveydenhoitoa, jota laki ei vaadi.

- Esimerkiksi tarttuvien tautien, terveysneuvonnan sekä korvaushoidon osalta tulee tarjota palveluita myös paperittomille, jotta tarttuvien tautien leviämistä voidaan ehkäistä.

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN
JÄRJESTÖVERKOSTO

Huumeidenkäyttäjillä pitää olla mahdollisuus vaihtaa likaiset neulat puhtaisiin kaikissa hyvinvointialueeni kunnissa.

- Valtioneuvoston asetus tartuntatautilaista edellyttää, että kunta huolehtii tartuntatautien torjunnasta ja mm. suonensisäisesti huumeita käyttävien käyttövälineiden vaihtamisesta. Palvelu on tärkeää tartuntatautien torjumiseksi, mutta myös siksi, etteivät huumeiden käyttövälineet jää ympäristöön, jossa ne voivat aiheuttaa vaaraa ihmisille ja eläimille.

On hyväksyttävää, että asuinpaikka vaikuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalveluiden saatavuuteen.

- Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluilla turvataan sosiaalisia perusoikeuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain mukaisesti palvelut tulee toteutua yhdenvertaisesti koko maassa. Lakisääteisten palveluiden saatavuudesta tulee huolehtia (esimerkiksi päihteitä ongelmallisesti käyttävien kohdalla sosiaalihuollossa päihde- ja riippuvuustyö, päihde- ja riippuvuustyön erityiset palvelut sekä päiväkeskus päihdetyön erityisenä palveluna ja terveydenhuollossa ehkäisevä päihdetyö, päihde- ja riippuvuushoito sekä opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoito). Sosiaali- ja terveydenhuollon sisältöä ja laajuutta voidaan kuitenkin suunnitella ja toteuttaa kunkin hyvinvointialueen asiakkaiden tarpeen edellyttämällä tavalla.

Hyvinvointialueen pitää vähentää lastensuojelun palveluiden ostamista isoilta yrityksiltä.

- Hyvilin arvion mukaan Suomessa sijoitettiin kodin ulkopuolelle viime vuonna noin 300 lasta puhtaasti palvelujärjestelmän puutteiden takia. Todellisuudessa luku on suurempi, koska tietoja kaikilta hyvinvointialueilta ei saatu. Jotta lastensuojelun tarvetta voidaan vähentää, tulee puuttua palvelujärjestelmän rakenteellisiin ongelmiin.

Tällä hetkellä eniten kasvavat lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kustannukset. Ennaltaehkäisevien palveluiden ja terveydenhuollon palveluiden puute ohjaa lapsia ja perheitä tarpeettomasti lastensuojelun piiriin. Lastensuojelun on reagoitava, kun muu palvelujärjestelmä ei toimi.

Perheitä tulee auttaa oikea-aikaisesti ja ennaltaehkäisevästi sosiaalihuollon peruspalveluissa panostamalla esimerkiksi kotipalveluun ja perhetyöhön. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että mielenterveys- ja päihdepalvelut toimivat sekä sosiaali-, että terveydenhuollossa.

Mikäli lastensuojelua tarvitaan, pääpaino tulee olla lastensuojelun avohuollon tukitoimissa, joita viedään lapsen ja perheen kotiin. Jos sijaishuolto kuitenkin on lapsen edun mukainen ratkaisu, tärkeintä on sijaishuollon oikea-aikaisuus ja lapsen tarpeisiin vastaava sijaishuollon osaaminen, asiantuntemus sekä pysyvyys. Tällä hetkellä 80 % lastensuojelulaitoksista on yksityisten yritysten omistuksessa, joten omaa palvelutuotantoa on tarpeen lisätä ja tarvittaessa täydentää sitä yksityisellä palvelutuotannolla.

Lastensuojelussa asiakasturvallisuutta vaarantavat liian suuret asiakasmäärät ja epäpätevä henkilökunta. Hyvinvointialueiden tulee noudattaa tältä osin vallitsevaa lainsäädäntöä.

www.hyvinvointivaalit.fi